



สารจากเพื่อนสมาชิก:

E-mail: kittitcr@gmail.com
Website: www.thalassemia.or.th
Facebook/thalassemia club of thailand

สารจากเพื่อนสมาชิก: คำถามคำตอบ รศ. นพ.กิตติ ต่อจรัส

แปลผลเลือด

❓ สวัสดิ์ค่ะ คุณหมอ ดิฉันตั้งครรภ์ได้ตรวจเลือดคัดกรองโรคธาลัสซีเมีย ตรวจ OF ผล positive จึงทำการตรวจ Hemo-globin typing ผลตรวจเลือดดังนี้ค่ะ

CBC: Hb = 12.2 g/dL, Hct = 38 %, MCV = 91 fL, MCH = 27 pg
OF test = negative. Inclusion body = not found,
Hemoglobin type= EA, A = 61.6 %, Hb E = 27.4 %, Hb F = 6.7 %
Comment = Hemoglobin E trait

ส่วนของสามี OF ผล positive ค่า MCV ต่ำสงสัยว่าสามีจะเป็นโรคธาลัสซีเมีย แต่ดูจากร่างกายภายนอกซีดเล็กน้อย สามีเป็นนักกีฬาฟุตบอล ส่งตรวจเลือดได้ผลดังนี้ค่ะ

CBC: Hb = 10.3 g/dL, Hct = 32 %, MCV = 55 fL, MCH = 17pg
OF test = positive, Inclusion body = not found
Hemoglobin type = EA Bart's: Hb A = 69.2%, Hb E = 15%, Hb F = 5.8 %
Comment = Maybe HbEABart's disease

ดิฉันมีความวิตกกังวลมาก เพราะกลัวว่าลูกในครรภ์จะเป็นอันตราย จึงขอรบกวนท่านอาจารย์ ช่วยแปลผลเลือดและขอแนะนำในการดูแลต่อไปด้วยค่ะ

ขอบพระคุณมากค่ะ

📌 ผลเลือดคุณเป็นพาหะของฮีโมโกลบินอี ส่วนของสามีเป็นโรคโลหิตจางชนิดฮีโมโกลบินเออีบาร์ท หรือ โรคฮีโมโกลบินเอชกับพาหะของฮีโมโกลบินอี บุตรของคุณไม่มีโอกาสเป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย แต่อาจเป็นพาหะของแอลฟาธาลัสซีเมีย 1 พาหะของแอลฟาธาลัสซีเมีย 2 พาหะของฮีโมโกลบินอี และฮีโมซัยกัสฮีโมโกลบินอี ซึ่งถือว่าไม่เป็นโรคครับ

นพ.กิตติ ต่อจรัส

ปรึกษาเรื่องโรคธาลัสซีเมียเพื่อวางแผนที่จะมีบุตร

❓ สวัสดิ์ค่ะ คุณหมอ กิตติ คือหนูอยากจะปรึกษาเรื่องโรคธาลัสซีเมียค่ะ เนื่องจากหนูและสามีวางแผนที่จะมีบุตรเลยไปทำการตรวจเลือดค่ะ นี่คือผลเลือดหนูค่ะ

CBC:	คุณ น.	สามี
Hb (g/dL)	10.8	14.1
Hct (%)	32.4	42.0
RBC ($\times 10^6/L$)	6.26	5.34
MCV (fL)	54.0	79.2
MCH (%)	20	26.4
MCHC (%)	30	33.3
Wbc count ($\times 10^6/L$)	8.25	6.23
Neutrophil (%)	45.2	51.0
Lymphocyte (%)	45.3	31.0
Monocyte (%)	6.3	6.0
Eosinophil (%)	2.8	11.0
Basophil (%)	0.4	1.0
Platelet (PLT) ($\times 10^6/L$)	314	276
OF test	Positive	Negative
DCIP test	Negative	Negative
Inclusion body	Positive	Negative

Hemoglobin Typing	คุณ น.	สามี
Hb type	A ₂ ABart'sH	A ₂ A
Hb A (%)	96.5	97.0
Hb A ₂ (%)	1.3	3.0
Hb H (%)	1.6	-
Hb Bart's (%)	0.6	-
Interpretation	H disease	Normal

สรุปผลหมอบอกหนูเป็นโรคธาลัสซีเมียชนิดฮีโมโกลบิน H ชนิดไม่รุนแรง ส่วนผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติมของสามีเป็นดังนี้ค่ะ

Alpha Thalassemia deletion (Multiplex GAP PCR)

Allele 1: Positive for Alpha-thalassemia 2 (-3.7kb)

Allele 2: Negative for 7 common Alpha-thalassemia deletion

Note: 7 common alpha deletion tested are --SEA, --THAL, --FIL, --MED, -20.5kb, -3.7kb and -4.2kb

ผลสรุปหมอบอกของสามีเป็นพาหะชนิด Alpha 2 ค่ะ

ของสามีจะตรวจอีกแบบหนึ่งค่ะรอผลนานถึง 1 เดือน 10 วัน แต่หนูและสามีตรวจคนละที่กัน หนูได้เฝ้าผลเลือดของหนูมาให้หมอที่ตรวจของแฟนดูหมอบอกสามารถมีบุตรได้ 2 ใน 4 อาจจะเป็นแบบหนูแต่จะไม่เป็นรุนแรงไปกว่านี้ หนูจึงอยากให้ คุณหมอกิตติ ช่วยตอบแบบชัดเจนว่าตกลงหนูมีลูกได้มั้ยค่ะ และ

ควรปฏิบัติอย่างไร ตอนนี้หนูกำลังเริ่มไปหาหมอได้ 2 เดือนเพื่อรับโพลิมารับประทาน และเจาะเลือดดูความเข้มข้นทุกเดือนค่ะ ส่วนสามีหมอบอกไม่จำเป็นต้องกินยาค่ะ รบกวนตอบกลับ e-mail หนูที่ค่ะขอบคุณมากค่ะ

คุณ น.

๑ เรียนคุณ น. ที่นับถือ

สรุปผลเลือดของคุณ น. เป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียชนิดฮีโมโกลบินเอช (Hb H disease) คุณจะมียืนแอลฟาธาลัสซีเมีย 1 และ ยืนแอลฟาธาลัสซีเมีย 2 ส่วนสามีเป็นพาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย 2 (alpha-thalassemia 2 trait) สามีคุณจะมียืนปกติ และ ยืนแอลฟาธาลัสซีเมีย 2 ดังนั้นบุตรจะมีโอกาสดังนี้ครับ

1/4 หรือ 25% เป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียชนิด

ฮีโมโกลบินเอช (Hb H disease)

1/4 หรือ 25% เป็นพาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย 1

(alpha-thalassemia 1 trait)

1/4 หรือ 25% เป็นพาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย 2

(alpha-thalassemia 2 trait)

1/4 หรือ 25% เป็นโฮโมซัยกัสแอลฟาธาลัสซีเมีย 2

(homozygous alpha-thalassemia 2)

ถ้าบุตรเป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ชนิดฮีโมโกลบินเอช ส่วนใหญ่อาการจะไม่รุนแรง ถ้าเป็นพาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย 1 และ พาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย 2 จะไม่มีอาการอะไรทางคลินิก ไม่ซีดสามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ ส่วนโฮโมซัยกัสแอลฟาธาลัสซีเมีย 2 จะไม่ถือเป็นโรคแต่ถ้าตรวจเลือด (CBC) ผลเลือดจะมีลักษณะคล้ายพาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย 1 แต่ไม่ซีดไม่จำเป็นต้องรับประทานโพลิ

สรุป คุณ น. สามารถมีบุตรได้ครับ การปฏิบัติตัวของคุณ น. ที่สำคัญคือดูแลสุขภาพ ถ้ามีไข้ไม่สบายหรือมีภาวะติดเชื้อให้ไปพบแพทย์เพื่อหาสาเหตุ และรักษาเนื่องจากภาวะดังกล่าวจะทำให้ซีดลงอาจจะต้องให้เลือด โดยปกติผู้ป่วยโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียชนิดฮีโมโกลบินเอช จะมีความเข้มข้นของเลือด (Hct) ประมาณ 30% อาหารที่ไม่ควรรับประทานเช่น อาหารที่มีปริมาณธาตุเหล็กสูงเช่น ตับ เลือดหมูเป็นต้น ยาที่ไม่ควรรับประทานคือธาตุเหล็ก แนะนำรับประทานอาหารครบห้าหมู่ ผักสด ผลไม้ และยาโฟลิก ถ้าผู้ป่วยตั้งครรรค์ควรฝากครรภ์กับสูติแพทย์ ระหว่างตั้งครรรค์ควรรักษาระดับความเข้มข้นของเลือดไว้ที่ 30% และรับประทานยาโฟลิก

อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมที่เว็บไซต์ <http://www.thalassemia.or.th> หรือ เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียชนิดฮีโมโกลบินเอช ที่ <http://www.thalassemia.or.th/thal-book/alpha-thalassemia/alpha-thalassemia-17-19.pdf> และการตรวจเลือดเพื่อวินิจฉัยธาลัสซีเมียที่ <http://www.thalassemia.or.th/thal-book/diagnosis/diagnosis-5-7.pdf>

นพ.กิตติ ต่อจรัส

ลูกสาวอายุ 1 ขวบ 7 เดือนเป็นธาลัสซีเมีย



กราบเรียนคุณหมอที่เคารพค่ะ

ปัจจุบันผลการตรวจเป็นที่แน่นอนแล้วว่าลูกสาวอายุ 1 ขวบ 7 เดือนเป็นธาลัสซีเมีย (ตรวจพบตอนประมาณ 8 เดือน) เป็นชนิดที่เรียกว่า ฮีโมโกลบินอี ที่เป็นกังวลใจอยู่มาก คือ ตัวดิฉันและสามี เราไม่มีข้อมูลอันใดเลย นอกจากการเสาะหาจากอินเทอร์เน็ต เข้าใจว่าประเทศเรา อัตราส่วนของคนหมอและคนไข้มันไม่สามัคคีกัน คุณหมอทำงานหนักมากจนในภาษาที่ทำงานเก่าดิฉันเค้าเรียกกันว่า work load มากเกินไป พบคุณหมอแต่ละครั้ง สงสารทั้งคุณหมอและลูก ไม่รู้จะต้องทำเช่นไร คิดไว้เตือนตัวเองด้วยคำที่ว่า "ยังมีคนลำบากกว่าเราอีกมาก" สิ่งที่เราอยากได้กันมากที่สุดตอนนี้ คือ การวางแผนการรักษา กับคุณหมอค่ะ แต่ก็ไม่รู้จะไปขอท่านให้มาคุยวางแผนตอนไหน เห็นคนไข้แล้วก็ลมจะจับแทนค่ะ พบคุณหมอท่านครั้งหนึ่งไม่น่าจะเกิน 10 นาที (แต่รอไม่ต่ำกว่า 3-4 ชม.) ทุกอย่างเหมือนความฝัน คือมันผ่านไปไวมากๆ เรารักษาโรงพยาบาลของรัฐที่เชื่อมั่นได้ว่าดีที่สุดในการรักษาโรคนี้ค่ะ อยากรบกวนสอบถามคุณหมอ ไม่ทราบว่ามีสถานพยาบาลแห่งใดที่พอจะแนะนำได้ อีกไหมค่ะ? หรือคุณหมอแนะนำเช่นไรดีค่ะ? ถ้าการรักษาที่โรงพยาบาลเอกชนมีข้อเสียคือแพง ดิฉันและสามีพร้อมจะสู้ค่ะ ถ้ามันจะทำให้เราได้รับข้อมูล หรือได้รับการวางแผนการรักษาสักทีค่ะ คนอื่นอาจมองว่าใจร้อน แต่ใครไม่เจอคงไม่รู้ว่ามันทรมานแค่ไหน ที่ต้องมานั่งคาดเดาว่าลูกเราจะเป็นยังงี้ ดิฉันไม่เคยได้หัวเราะได้ยิ้มที่อีกเลยเมื่อทราบว่าลูกป่วย ไม่รู้จะวางแผนอนาคตเช่นไร เมื่อได้อ่านเจอ คนป่วยโรคนี้อายุจะสั้น มันเหมือนไม่มีทางเดินให้เดินไปต่อค่ะ รักลูกมากที่สุดค่ะ คือไม่เคยคิดเลยว่าคนๆ หนึ่งจะรักใครได้มากเท่านี้ สิ่งทีกลัวมากที่สุดก็คือกลัวว่าจะเข้าเกินไป สำหรับอะไรก็แล้วแต่ที่จะทำให้ลูกได้ แต่แม่ต้องมารออยู่แบบนี้ รบกวนคุณหมอด่วนนะคะ

คุณ พ.



เรียนคุณ พ. ที่นับถือ

ข้อมูลที่ คุณ พ. ค้นหาเอง อาจไม่ตรงกับอาการของลูกที่เป็นก็ได้ เนื่องจากมีความหลากหลายของธาลัสซีเมียในประเทศไทยครับ ธาลัสซีเมียจะแยกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. **โรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย** ผู้ที่เป็นโรคจะมีอาการแยกย่อยเป็น 3 ชนิดได้แก่

1.1 กลุ่มอาการมากจะมีอาการ ซีด เหลือง ตับโต ม้ามโต ร่างกายเจริญเติบโตช้าเตี้ยแคระแกรน หน้าตาเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องได้เลือด

1.2 กลุ่มอาการปานกลางมีอาการ ซีด เหลือง ตับโต ม้ามโต ไม่มากรุนแรงเจริญเติบโตใกล้เคียงปกติอาจจำเป็นต้องได้เลือดบางครั้งหรือจะให้เลือดเมื่อมีไข้หรือมีการติดเชื้อ

1.3 กลุ่มอาการน้อยจะมีอาการ ซีด เหลือง เล็กน้อย อาจไม่พบตับโตหรือม้ามโต ร่างกายเจริญเติบโตปกติ ไม่จำเป็นต้องได้เลือด

2. **พาหะธาลัสซีเมีย** เช่น พาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย พาหะเบต้าธาลัสซีเมีย พาหะฮีโมโกลบินอี และพาหะฮีโมโกลบินคอนสแตนต์สปริง เป็นต้น ผู้ที่เป็นพาหะคือผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรง ไม่ซีด ไม่มีอาการใดๆไม่ต้องรักษาไม่ต้องรับประทานยาโพลี พาหะจะอยู่กับบุคคลคนนั้นตลอดไป แต่เวลาจะแต่งงานต้องตรวจเลือดคู่แต่งงาน ว่าเป็นพาหะอยู่ในกลุ่มเดียวกันหรือไม่เช่น พาหะเบต้าธาลัสซีเมีย แต่งงานกับ พาหะเบต้าธาลัสซีเมีย จะมีโอกาสเป็น โรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ชนิด โฮโมซัยกัสเบต้าธาลัสซีเมีย 25% หรือกรณี พาหะเบต้าธาลัสซีเมีย แต่งงานกับ พาหะฮีโมโกลบินอี จะมีโอกาสเป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ชนิดเบต้าธาลัสซีเมียฮีโมโกลบินอี 25% เป็นต้น

3. **ฮีโมโกลบินผิดปกติ** เช่น โฮโมซัยกัสฮีโมโกลบินอี และโฮโมซัยกัสฮีโมโกลบินคอนสแตนต์สปริง จะไม่มีอาการเช่นกัน อาจซีดได้เล็กน้อยแต่เวลาแต่งงานอาจมีลูกเป็น โรคโลหิตจางธาลัสซีเมียได้เช่น โฮโมซัยกัสฮีโมโกลบินอี แต่งงานกับ พาหะเบต้าธาลัสซีเมีย จะมีโอกาสเป็น โรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ชนิดเบต้าธาลัสซีเมียฮีโมโกลบินอี 50% โฮโมซัยกัสฮีโมโกลบินคอนสแตนต์สปริง แต่งงานกับ พาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย 1 จะมีโอกาสเป็น โรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ชนิดฮีโมโกลบินเอีคอนสแตนต์สปริง 50% เป็นต้น

กรณีของคุณ พ.ลูก ที่ได้รับการวินิจฉัยเป็นธาลัสซีเมียอยู่ในกลุ่มไหนครับ คุณและสามีเป็นพาหะธาลัสซีเมียชนิดไหนครับ เมื่อทราบชนิดว่าอยู่ในกลุ่มไหน จะมีการแนะนำให้คำปรึกษาทางพันธุศาสตร์หรือ แนะนำในคลินิกโรคเลือดหรือคลินิกธาลัสซีเมีย ซึ่งต้องใช้เวลามากกว่า 10 นาทีแน่นอน โรงพยาบาลของรัฐที่มีคลินิกดังกล่าวจะให้คำปรึกษากับครอบครัว หรือผู้ป่วยครับ ผมแนะนำให้ไปปรึกษากับแพทย์ ในโรงพยาบาลของรัฐ ที่ใกล้ๆ จะสะดวกในการติดตามการรักษาครับ

เนื่องจากอุบัติการณ์ ผู้เป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียพบได้ 1% ของคนไทยและผู้เป็นพาหะมีประมาณ 30-40% ดังนั้นการให้

คำปรึกษาแนะนำ จึงจำเป็นในการป้องกัน ไม่ให้มีโรคเกิดขึ้นใหม่และวางแผนในการรักษาผู้ป่วยที่เป็นโรคควบคู่กันไป ซึ่งอาจจะแตกต่างกัน ขึ้นกับชนิดของโรคที่ผู้ป่วยเป็นหมอเข้าใจในความกังวลของคุณ พ. และเป็นกำลังใจให้ครับ ที่จะให้ลูกมีสุขภาพแข็งแรง จึงอยากทราบผลเลือดของคุณ พ. และสามีเพื่อจะได้ช่วยแนะนำครับ

นพ.กิตติ ต่อจรัส

คำใช้ง่ายรักษาโดยสเต็มเซลล์

❓ ขออนุญาตสอบถามนะคะ ลูกสาวคนโตของดิฉันอายุ 9 ขวบเป็นธาลัสซีเมียคะ และตอนนี้ดิฉันตั้งครรภ์อยู่ไม่ทราบว่า จะสามารถนำสเต็มเซลล์ของลูกในท้องมารักษาพี่เค้าได้มั๊ยคะ รบกวนแนะนำด้วยคะ แล้วต้องมีค่าใช้จ่ายประมาณเท่าไร พงษ์มัยคะ

ขอบคุณล่วงหน้าค่ะ

ก สามารถทำได้ ถ้าทารกในครรภ์ ไม่เป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย และมีความเข้ากันหรือเหมือนกัน ของสเต็มเซลล์ (matched HLA) หลักการทำคือใช้เลือดจากสายสะดือของน้องมาให้ กรรมวิธีและขั้นตอนอาจจะซับซ้อนหลายอย่าง ทำได้ในโรงเรียนแพทย์ค่าใช้จ่ายแปรตามระยะเวลาการรักษา และภาวะแทรกซ้อนที่อาจจะเกิดขึ้น ประมาณ 500,000-1,000,000 บาท ปัจจุบันศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติมีอาสาสมัครบริจาค สเต็มเซลล์กว่า 140,000 ราย และมีผู้ขึ้นทะเบียนรอรับสเต็มเซลล์จากผู้บริจาคกว่า 1,200 ราย แต่เนื่องจากโอกาสที่สเต็มเซลล์ระหว่างผู้บริจาคและผู้ป่วยจะเข้ากันได้ นั้น มีโอกาสเพียง 1 ใน 10,000 ข้อมูลเกี่ยวกับสเต็มเซลล์เข้าไปดูได้ที่เว็บไซต์ www.stemcellthairedcross.com

นพ.กิตติ ต่อจรัส

เป็น ธาลัสซีเมียฮีโมโกลบิน เอี

❓ สอบถามค่ะ หากพ่อแม่ ตรวจเลือดก่อนแต่งงานแล้ว ผลแจ้งว่าไม่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย และได้ตั้งครรภ์มีบุตร บุตรมีภาวะตัวเหลืองตอนอายุ 5 วันจึงเจาะเลือดตรวจ ทางรพ.แจ้งว่าน้องเป็นธาลัสซีเมีย ฮีโมโกลบิน เอี เป็นไปได้หรือเปล่าคะ? ขอบคุณมากค่ะ ตอนนี้น้องอายุ 6 สัปดาห์คะ ค่าตัวเหลืองหายตั้งแต่สองไฟตอนอายุ 5 วัน และได้ไป follow-up แล้วค่าตัวเหลืองลดลงคะ อาทิตย์นี้มันติดกับคุณหมอโรคเลือดแต่ว่าร้อนใจเรื่องผลตรวจคะ

ขอบพระคุณมากค่ะ

ก การตรวจกรองพาหะธาลัสซีเมีย ก่อนแต่งงานจะมีโอกาส มีบุตรเป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียชนิดฮีโมโกลบินเอช ได้ดังนี้

1. กรณี ภรรยาเป็นพาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย 1 (alpha-thalassemia 1 trait) แต่ไม่ได้ตรวจกรองสามีว่า เป็นพาหะ แอลฟาธาลัสซีเมีย 2 (alpha-thalassemia 2 trait) เพราะโดยทั่วไปจะตรวจกรองเฉพาะ พาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย 1 พาหะ เบต้าธาลัสซีเมีย (beta-thalassemia trait) และพาหะฮีโมโกล บินอี (hemoglobin E trait) เท่านั้น

2. กรณี ภรรยาเป็นพาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย 2 (alpha-thalassemia 2 trait) จะไม่ได้ตรวจหากรองสามีว่า เป็น พาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย 1 (alpha-thalassemia 1 trait)

ทั้ง 2 กรณีจะมีโอกาสมีบุตรเป็น โรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ชนิดฮีโมโกลบินเอชได้ 25% ถ้าภรรยาเป็นพาหะชนิดแอลฟา ธาลัสซีเมีย 1 และสามีเป็นพาหะชนิดแอลฟาธาลัสซีเมีย 2 (ตามกรณีที่ 1) หรือกรณีที่ 2 ก็เช่นเดียวกัน

ภาวะตัวเหลืองจะพบได้ในผู้ป่วยฮีโมโกลบินเอชครับ และ เนื่องจากเป็นโรคที่อยู่ในกลุ่มอาการน้อย (mild) และปานกลาง (moderate symptom) นโยบายของกระทรวงสาธารณสุขจึง ไม่ได้ครอบคลุมการตรวจกรองพาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย 2 ใน หญิงที่มาฝากครรภ์ แต่ถ้าเราจะป้องกันโรคฮีโมโกลบินเอชนี้ ต้องตรวจพาหะ แอลฟาธาลัสซีเมีย 1 และ 2 ในคู่สมรสครับ

นพ.กิตติ ต่อจรัส

สอบถามเกี่ยวกับธาลัสซีเมีย ในเด็กทารก

? สวัสดีค่ะ คุณหมอ ดิฉันขอสอบถามเกี่ยวกับธาลัสซีเมีย ในเด็กทารกดิฉันอาศัยอยู่ที่ประเทศแคนาดาได้คลอดลูกเมื่อต้น ปีที่ผ่านมา และได้ตรวจพบว่าลูกเป็นธาลัสซีเมียชนิดฮีโมโกลบินอี /เบต้า (ทางแคนาดาจะนำเลือดเด็กแรกเกิดไปตรวจหาโรค 14 ชนิด) ซึ่งดิฉันทราบมาก่อนว่าตัวเองเป็นพาหะ แต่แฟนไม่ทราบ (แฟนเป็นคนไทย) เรื่องที่ดิฉันต้องการปรึกษา คือ หมอที่นั่นด ให้พาลูกไปตรวจเลือดทุกเดือน เมื่ออายุ 4 เดือน ได้นัดไปตรวจ เลือดและอธิบายเกี่ยวกับโรคที่เป็น ซึ่งศัพท์แพทย์บางตัวดิฉัน ไม่เข้าใจ และเดือนถัดมา (อายุ 5 เดือน) ได้ให้วัคซีนเกี่ยวกับ ธาลัสซีเมีย 1 เข็ม ซึ่งครั้งนี้ไม่ได้เจอหมอ ดิฉันจึงอยากถามคุณ หมอค่ะ ว่าวัคซีนตัวนี้ป้องกัน หรือช่วยอะไรเกี่ยวกับโรคธาลัสซี เมีย ซึ่งเดือนถัดไปหมอที่นั่นให้ไปรับอีกเข็มนัดไป (อายุ 6 เดือน)

ขอบพระคุณมากค่ะ

คุณ ศ.

ก เรียน คุณ ศ. ที่นับถือ

ก่อนอื่นต้องขอบคุณที่เขียน e-mail มาถามคิดว่า e-mail ของหมอที่ คุณ ศ. ได้รับน่าจะได้จากเว็บไซต์ของมูลนิธิโรคโลหิต จางธาลัสซีเมียแห่งประเทศไทย จากผลเลือดที่แนบมากับ e-mail

บุตรคุณเป็น โรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ชนิดเบต้าธาลัสซีเมีย ฮีโมโกลบินอี (beta-thalassemia/Hemoglobin E หรือ Hemo-globin E/beta-thalassemia) ในประเทศแคนาดา ไม่มีโรคชนิด นี้ในพลเมืองของเขา การตรวจกรอง 14 โรค ในทารกแรกเกิด โดยการตรวจเลือด ก็เป็นอีกนโยบายของประเทศเขา ซึ่งจะได้วาง แผนการรักษาต่อผู้ป่วย หรือผู้ที่เป็นพาหะของโรคทางพันธุกรรม ที่พบต่อไป สำหรับการให้วัคซีนเมื่ออายุ 5 เดือน และนัดอีก เมื่ออายุ 6 เดือน น่าจะเป็นวัคซีนที่ให้ในเด็กทั่วไปหรือวัคซีน เสริม ขึ้นอยู่กับนโยบายแต่ละประเทศ โดยทั่วไปการให้วัคซีน ในผู้ป่วยธาลัสซีเมีย จะให้เหมือนกับเด็กปกติทั่วไปที่ควรได้รับ ตัวอย่างเช่นในประเทศไทยให้วัคซีนในอายุ 1 ปีแรกมีดังนี้

▶ แรกเกิดจะได้วัคซีน ป้องกันวัณโรค (บีซีจี)

และไวรัสตับอักเสบบีเข็มที่ 1

▶ อายุ 1 เดือนจะได้วัคซีนไวรัสตับอักเสบบีเข็มที่ 2

▶ อายุ 2 เดือนจะได้วัคซีน คอตีบ ไอกรน บาดทะยัก

(DPT) วัคซีนเสริมได้แก่เยื่อหุ้มสมองอักเสบ หรือ ฮิบ (Hib) เชื้อนิวโมคอคคัส (IPD) และ โรต้าไวรัส (Rota)

▶ อายุ 4 เดือนจะได้วัคซีน คอตีบ ไอกรน บาดทะยัก

(DPT) วัคซีนเสริมได้แก่เยื่อหุ้มสมองอักเสบ หรือ ฮิบ (Hib) เชื้อนิวโมคอคคัส (IPD) และหรือโรต้าไวรัส (Rota)

▶ อายุ 6 เดือนจะได้วัคซีน คอตีบ ไอกรน บาดทะยัก

(DPT) วัคซีนเสริมได้แก่เยื่อหุ้มสมองอักเสบ หรือ ฮิบ (Hib) และหรือ เชื้อนิวโมคอคคัส (IPD)

▶ อายุ 9 เดือน วัคซีน หัด หัดเยอรมัน คางทูม (MMR)

▶ อายุ 12 เดือน วัคซีนไข้มองอักเสบ

นโยบายของแต่ละประเทศ ต่อการให้วัคซีนไม่เหมือนกัน และบางโรคก็อาจไม่ต้องฉีดวัคซีนป้องกันเนื่องจากอุบัติการณ์ ของโรคไม่สูงหรือไม่มี ขอให้ คุณ ศ. ดูข้อมูลในสมุดสุขภาพของ ลูก หรือถามแพทย์และพยาบาล ว่าลูกได้วัคซีนอะไรและแจ้งให้ หมอทราบด้วยจะได้อธิบายให้ถูกต้องต่อไปครับ

นพ.กิตติ ต่อจรัส

? ขอบคุณ คุณหมอนะคะ วัคซีนที่ให้ตอน 5 เดือนและ นัดอีกที่ 6 เดือน ดิฉันต้องพาลูกไปรับพิเศษ ที่คลินิกโรคเลือด (hematology clinic) แต่ถ้าเป็นวัคซีนปกติของเด็ก ดิฉันรับที่ แพทย์ประจำครอบครัว (family doctor) ค่ะ ดิฉันถามเขาเหมือน กันค่ะ แต่ได้คำตอบที่ว่า เป็นวัคซีนเกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมีย ดิฉัน แนบไฟล์ผลการตรวจครั้งแรกเกิดที่หมอให้มา ให้คุณหมอดูด้วย ส่วนเรื่องการให้ลูกทานอาหาร งดตามหน้าเว็บไซต์ไขใหม่ค่ะ

ก วัคซีนน่าจะเป็นวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อ เช่นป้องกันโรคติดเชื้อสแตปโตคอคคัสให้ pneumococcus vaccine หรือ IPD และป้องกันโรคติดเชื้อฮีโมฟิลัสให้ hemophilus influenza vaccine (Hib) หรือวัคซีนอื่นๆ ต้องสอบถามแพทย์ (วัคซีนเกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียไม่มี เนื่องจากผู้ป่วยอาจจะติดเชื้อง่ายกว่าเด็กทั่วไป จึงต้องได้วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อ)

ไฟล์ที่แนบเป็นการตรวจกรอง (HPLC) ว่ามีฮีโมโกลบินอี ในเด็ก (อาจเป็นพาหะฮีโมโกลบินอี หรือ โรคเบต้าธาลัสซีเมียฮีโมโกลบินอี ก็ได้) จะต้องตรวจยืนยันทางโมเลกุลอีกครั้ง กรณีลูกสาวคุณ แพทย์บอกว่าเป็นโรคนี้น่าจะตรวจทางโมเลกุลแล้ว

อาหารแนะนำให้รับประทานตามปกติ เหมือนเด็กทั่วไป เพราะเด็กกำลังเจริญเติบโตไม่แนะนำให้งด แต่ถ้าโตขึ้นได้รับเลือดจะมีเหล็กเกินได้จึงต้องหลีกเลี่ยงอาหารที่มีธาตุเหล็กครับ

? สวัสดิ์คะ คุณหมอ ที่เคารพ

จากอีเมลฉบับที่แล้ว ได้สอบถามคุณหมอเรื่องวัคซีน วันนี้ดิฉันได้พาลูกมารับวัคซีนอีกครั้ง และได้พบกับคุณหมอทางด้านโรคธาลัสซีเมียในเด็กทารก สอบถามได้ความว่า วัคซีนที่ฉีดให้ลูกสาวเป็นวัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบี (Hepatitis B vaccine) จะฉีดให้ทั้งหมดสามครั้ง ครั้งต่อไปอีกหกเดือนคะ

เดือนนี้ค่าผลเลือด hemoglobin ของลูกสาว 88 เดือนที่แล้ว 89 ตอนนี้ลูกสาวอายุ 6 เดือน เต็มคะ ดิฉันพึ่งเข้าใจวันนี้เองคะ ว่าถ้าผลเลือดต่ำๆ ไม่ดี คุณหมอที่นี้เค้าบอกว่าถ้าต่ำถึง 60 อาจจะต้องมีการให้เลือด สุดท้ายคะ ทางโรงพยาบาลเค้าให้ผลเลือดของสามีกลับมาให้ดู ทำให้ทราบว่าเขาเป็นพาหะ ธาลัสซีเมียเบต้า (ตามไฟล์ที่แนบมาคะ) อยากสอบถามคุณหมอกะว่าถ้าอยากมีลูกคนถัดไป จะมีวิธีป้องกันแบบ 100% ไหมคะ เพราะหมอที่นี้บอกว่าโอกาสลูกคนถัดไปมีโอกาเป็น 1 ใน 4 เลยขอบพระคุณมากคะ

คุณ ศ.

ก เรียน คุณ ศ. ที่นับถือ

สรุปลูกเป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียชนิด เบต้าธาลัสซีเมียฮีโมโกลบินอี ชนิดที่รุนแรงมากถึงปานกลาง เนื่องจากมีอาการซีดภายในอายุ 2 ปี ระดับ ฮีโมโกลบิน (Hb) 88 g/L (หรือ Hb 8.8 g/dL) แพทย์อาจจะพิจารณาให้เลือดเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนอื่นๆ ที่จะตามมา

คุณเป็นพาหะฮีโมโกลบินอี (Hb E trait)* และผล Lab ของสามีคุณเป็น พาหะเบต้าธาลัสซีเมีย (beta-thalassemia trait) โอกาสที่จะมีลูกคนต่อไปเป็นโรคเท่ากับ 1/4 หรือ 25% และโอกาสไม่เป็นโรค 3/4 หรือ 75% (เป็นปกติ 25% พาหะ

ฮีโมโกลบินอี 25% และพาหะเบต้าธาลัสซีเมีย 25%) การป้องกันไม่มีลูกเป็นโรคในคนต่อไปสามารถทำได้ โดยการวินิจฉัยทารกในครรภ์ก่อนคลอดครับ

*หมายเหตุ ผลเลือดของคุณ ศ. เป็นพาหะฮีโมโกลบินอี ใช่หรือเปล่าครับ แต่ถ้าคุณเป็นฮีโมซัยกัสฮีโมโกลบินอี ลูกจะมีโอกาสอย่างหนึ่งครับ กล่าวคือเป็นโรคเท่ากับ 2/4 หรือ 50% และโอกาส พาหะฮีโมโกลบินอี 50%

นพ.กิตติ

พาหะธาลัสซีเมียบริจาคเลือด ได้ หรือ ไม่

? สวัสดิ์ครับ ผมเคยบริจาคเลือดมาแล้ว 8 ครั้ง แต่มาทราบเมื่อปี 2550 เมื่อภรรยาท้อง แล้วหมอตรวจเลือดทั้งคู่ ว่าเป็นพาหะ ธาลัสซีเมีย ทั้งคู่ ส่วนลูกชายออกมาปกติครับ จากนั้นผมจึงไม่กล้าไปบริจาคเลือดที่ไหนอีกครับ

ผมสงสัยว่า ทำไม 8 ครั้งก่อนหน้านี้ ไม่เคยมีหนังสือแจ้งอะไรเลยครับ ว่าตัวผมเป็นธาลัสซีเมีย หรือแสดงว่าเลือดผมยังสามารถให้บริจาคได้อยู่ครับ ตกลงว่าผมสามารถบริจาคเลือดต่อไปได้หรือไม่ครับ

ก ผู้ที่เป็นพาหะธาลัสซีเมียคือคนปกติมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์สามารถบริจาคโลหิตได้ โดยทั่วไปหน่วยงานที่รับบริจาคโลหิตจะตรวจระดับความเข้มข้นเลือดว่าเลือดจางหรือไม่ และตรวจโรคติดเชื้อได้แก่ ไวรัสตับอักเสบบี ไวรัสตับอักเสบบี และ เอชไอวี ไม่ได้ตรวจหาพาหะธาลัสซีเมีย เนื่องจากผู้ที่เป็

พาหะธาลัสซีเมียสามารถบริจาคโลหิตได้ครับ พาหะธาลัสซีเมีย หมายถึง ผู้มียืนธาลัสซีเมีย ที่สามารถถ่ายทอดไปสู่ลูกได้ พาหะธาลัสซีเมีย ไม่สามารถถ่ายทอดจากผู้บริจาคเลือดไปสู่ผู้รับเลือดต่างจาก พาหะของโรคติดเชื้อ เช่น ไวรัสตับอักเสบบี ครับ

เนื่องจากอุบัติการณ์ ของพาหะธาลัสซีเมียและฮีโมโกลบินผิดปกติ เช่น ฮีโมโกลบินอี พบได้สูงมากประมาณ 40% ของประชากรจะเป็นพาหะ ดังนั้นโดยทั่วไปการรับบริจาคโลหิต จะไม่ได้ตรวจกรองพาหะธาลัสซีเมียให้ครับ

ผู้ที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันจะมีโอกาสมีลูกเป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย 25% เช่น ถ้าสามีเป็นพาหะฮีโมโกลบินอี ภรรยาเป็นพาหะเบต้าธาลัสซีเมีย จะมีโอกาสมีลูกเป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ชนิด เบต้าธาลัสซีเมียฮีโมโกลบินอี ได้ 25% ครับ